

Знаменитата скачаща жаба от окръг Калаверас

от *Марк Твен*

Отстъпвайки на молбата на мой добър познат от изтока в едно от писмата му до мен, потърсих добродушния, словоохотлив старец Саймън Уийлър, за да поискам допълнителни сведения за приятеля на моя приятел – Лионайдъс У. Смайли – съгласно уговорката ни, и по-долу прилагам резултата. Имам потайното подозрение, че *Лионайдъс У. Смайли* е мит; и че приятелят ми никога не е познавал подобна персона; и че просто е предположил, че ако попитам стария Уийлър за него, това само ще му припомни за скандалния *Джим Смайли*, след което Уийлър ще се залови за работа и ще ме отегчи до смърт с някой вбесяващ свой спомен за въпросния човек, спомен, за мен също тъй безкраен и досаден, колкото безполезен. Ако замисълът му бе такъв, то той успя.

Открих Саймън Уийлър дълбоко задрямал до печката в общото помещение на западната кръчма на западното миньорско селище Ейнджъл. Беше дебел и плешив човек, а ведрите му черти бяха белязани от простичко изражение, изпълнено с кротост, способна да спечели и най-закоравялото сърце. Той се изправи и ми пожела добър ден. Съобщих му, че мой познат ме е натоварил със

задачата да открия допълнителни подробности за негов добър приятел от детинство на име *Лионайдъс У. Смайли* – *преподобният Лионайдъс У. Смайли*, млад евангелски пастор, който, по сведения на моя познат, някога живеел в Ейнджълс Кемп. Прибавих и че ако господин Уийлър би могъл да ми съобщи нещо повече за подобния Лионайдъс У. Смайли, ще му бъда безкрайно задължен.

Саймън Уийлър ме накара да отстъпя в един ъгъл и отрязва пътя ми за бягство със стола си, след което се настани удобно и започна да нарежда своя монотонен разказ, изложен тук след настоящия абзац. Не се усмихваше, не се мръщеше, нито веднъж не промени равномерния тон, към който бе настроил първото изречение, така и не издаде и най-лекия намек за ентузиазъм; ала по време на безкрайния му разказ се долавяше усещане за впечатляваща убеденост и прямота, които ясно ме наведоха на мисълта, че според него разказът не само не е нито нелеп, нито забавен, но наистина важен, а самият той с възхита счита двамата си герои за хора, надарени с извънредни умения.

– Подобният Лионайдъс У... Хм, подобният Ле... ами веднъж тъдява имаше момък с името *Джим Смайли*, през зимата на 49-та... или пък беше пролетта на 50-та... донякъде не си спомням точно, макар че онова, което ме кара да мисля, че беше зиме или лете, е, че ако не греша, когато той се появи в лагера, големият воден

улей още не беше довършен; както и да е де, Смайли беше най-странният човек наоколо, вечно се обзалагаше на каквото ти видят очите, стига да успееш да се спогоди с някой, който да се обзаложи на противоположното; а ако не успяваше, обръщаше залога. Стига човекът отсреща да имаше желание да залага, това му беше достатъчно – имаше ли облог, *беше* доволен. Но пък и беше късметлия, невероятен късметлия; почти винаги излизаше победител. Всякога беше готов да рискува; нямаше нещо, което да не споменеш, а този момък да не се обзаложи на него и да не вземе която си избереш страна, както тъкмо ти казвах. Ако се случеше надбягване с коне, ще го видиш радостен или унил в края му; ако се случеше кучешки бой, знаеш, че вече е заложил; имаше ли бой с котки, значи беше заложил; бой с пилци, беше заложил; какво ти, кацнеха ли две птички на оградата, би се обзаложил с теб коя ще отлети първа; или пък ако имаше сбор на лагера, той е там, готов да рискува пари за Парсън Уолкър, когото считаше за най-добрия проповедник наоколо, освен че беше и мъж на място. Дори тръгнала нанякъде горска буболечка да видеше, би се обзаложил с теб колко време ще й трябва да... да стигне там, към където се е *упътила*, а ако човек го подкачеше, щеше да последва горската буболечка чак до Мексико, за да разбере каква точно работа има и колко време й е отнело пътуването. Ами че за *него* тези работи просто не представляваха трудност... *готов* беше да се обзаложи на каквото и

да е... славен момък. Веднъж жената на Парсън Уолкър се разболя, взе, че се залежа, и изглеждаше тъй, сякаш нямаше да успеят да я вдигнат отново на крака; една сутрин обаче Парсън се появи, Смайли го пита как е жената, а той отвърща, че била значително по-добре – слава на Бога за безкрайната му милост – и нещата вече вървели натам, че с помощта на провидението, щяла да се оправи; а Смайли, преди да е помислил дори, казва:

– Аз пък съм склонен да сложа две и половина, че няма.

Същият този Смайли имаше кобилка – момчетата ѝ викаха петнайсетминутната кранта, но само на шега, защото, разбира се, беше по-бързичка от това – и често печелеше пари с нея, макар че освен всичко друго конят имаше астма или страдаше от разстройство, или го мъчеше охтиката, или нещо от този сорт. Обикновено даваха на кобилката по двеста-триста ярда преднина, след което я пускаха да тича на воля; винаги обаче към края на надбягването тя се разиграваше и като луда се хвърляше отчаяно напред, с копита през глава, прескачаше във въздуха, или понякога заобикаляше настрана помежду препятствията, ритваше **още** пушилка и вдигаше **още** олелия с непрестанното си кашляне и кихане, и пръхтене – но накрая винаги достигаше финала съвсем в последния момент и побеждаваше с толкова малка преднина, колкото можеш отмери.

Имаше си той и едно малко дребно пале булдог, което, като го погледнеш, ти се струваше, че не чини и за пет пари, освен да се излежава наоколо, да си придава свадлив вид и да дебне възможност да отмъкне нещо. Ала щом сложеха пари на него, работата ставаше друга; долната му челюст се издаваше като бака на параход, а зъбите му се откриваха и лъсваха като огнеупорните тухли в пещ. И дори някое куче да го сбореше или да започнеше да му надвива, или го ухапеше и хвърлеше два-три пъти през рамо, Андрю Джаксън... както бе името на палето... Андрю Джаксън никога не се издаваше до момента, който *той* си беше наумил, и нито минутка по-рано – а през това време залозите се удвояваха и удвояваха, додето не станеха големи пари; и чак тогава, съвсем ненадейно, захапваше онова другото куче току за свивката на задния крак и замръзваше – не я сдъвкваше, нали разбираш, а само я хващаше и стискаше, докато не го признаеха за победител, стига да беше година. Смайли винаги излизаше напред с това пале, додето веднъж не случи на куче без задни крака, отрязани при произшествие с циркуляр, и щом работата се проточи достатъчно, а парите бяха станали големи и палето посегна за любимия си захват, тутакси го туриха на мястото му и другото куче го приклеци на вратата, тъй да се каже, а палето някак си се изненада и донейде обезсърчи и повече не опита да спечели двубоя, тъй че накрая го повалиха лошо. То погледна Смайли така, като че бяха съкрушили

сърцето му и беше *негова* вината, че се е дало на куче без задни крака, за които да се залови, както си му беше обичаят по време на двубой, след което се отдалечи с накуцване, легна и умря. Добро пале беше, този Андрю Джаксън, и щеше да си спечели име, ако да бе поживяло, понеже си можеше и я имаше дарбата – сигурен съм, защото други път не му се беше случвало такова нещо и е очевидно, че ако такова куче можеше да се бие като него при тези обстоятелства, то със сигурност трябва да имаше талант. Винаги ми става жал, като се сетя за онзи негов последен двубой и как се обърнаха нещата.

Същият тоз Смайли си имаше дребни териери, петли, котараци и всякакви ми ти такива работи, докато и дъх не ти остане и не можеш да се сетиш за какво повече да се обзаложиш с него, че и още отгоре. Един ден си хвана жабок, отнесе го у дома си и заяви, че според него щял да успее да го образова; цели три месеца не подхвана нищичко друго, освен да се мотае из задния двор и да учи жабока да скача. И можеш да се хванеш на бас, че успя. Блъсваше го лекичко отзад и в следващия миг пред очите ти жабокът се премяташе във въздуха като поничка – правеше по едно, може би две салта, ако го засилеха добре, а след туй плясваше на крака съвсем както трябва, като някоя котка. Успя да го накара да прави тъй, за да лови мухи, и не спря да го упражнява с такова постоянство, че жабокът всеки път пипваше мухата, стига да я

видеше. Смайли твърдеше, че всичко, от което един жабок имал нужда, било образование, а после бил способен на всичко – и до днес му вярвам. Ами че виждал съм да оставя Данил Уебстър ей на този същият под тук – Данил Уебстър беше името на жабока – и да запява: „Муха, Данил, муха!“, а после, преди да си мигнал, жабокът скачаше право нагоре и лапваше някоя муха от онзи тезгях там, подир което се плъосваше долу на пода, стабилен като плюнка, и се заемаше да се почесва със заден крак отстрани по главата, тъй безразличен, като че си нямаше и представа, че може да прави нещо повече от който и да е друг жабок. Нямаше по-скромен и порядъчен жабок от него, а имаше и талант. И стигнеше ли се до чисто скачане на големи висоти, можеше да покрие повече разстояние от всяко друго животно с неговата порода, дето ти се е мяркало. Скачането нависоко му беше силата, нали разбираш; и стигнеше ли се дотам, Смайли наддаваше пари за него, докато дъх не му останеше. Смайли страшно се гордееше с жабока си, и с право, понеже хора, които бяха пътували навсякъде, до един казваха, че би надскочил всяка жаба, която някога са виждали.

И тъй, Смайли държеше зверчето в малка инкрустирана кутийка и понякога имаше обичая да го взима със себе си из града и да се обзалага с него. Един ден едного – странник някакъв, дошъл в лагера – го среща с кутийката и казва:

– Какво ли може да си имаш в тази кутия?

А Смайли отвърща като между другото:

– Може да е папагал или пък канарче, но не е... обикновен жабок.

А странникът я взел и я огледал внимателно, от едната и от другата страна, и казва:

– Хм... тъй си е. Е, бива ли го за нещо?

– Ами – отвърща Смайли, спокоен и безгрижен – бива го достатъчно за едно, както ми се струва... може да надскочи коя да е жаба в окръг Калаверас.

Човекът взел пак кутията и отново се вгледал дълго и преценяващо, а след туй я върнал на Смайли и казва, ама много бавно:

– Ами – казва – в тоя жабок не виждам нищо повече в сравнение с който и да е друг.

– Може и да не виждаш – казва Смайли. – Може да разбираш от жабоци, а може и да не разбираш; може да имаш опит, а може и да си любител, тъй да се каже. Все едно, имам си мнение по въпроса и ще рискувам четирийсет долара, че може да надскочи всяка жаба в окръг Калаверас.

Онзи се зачудил за минутка, а после казва, донякъде натъжено:

– Ами аз съм чужд човек тук и си нямам жаба; но ако си имах,

щях да се обзаложа с теб.

А Смайли отвърща:

– Няма нищо, няма нищо, ако подържиш кутийката за минутка, ще ти намеря жаба.

Тъй че онзи взима кутийката, слага четирийсетте си долара до тези на Смайли и започва да чака.

Стои си значи той така доста дълго време и си мисли сам на себе си, а после вади жабата, разчеква ѝ устата, взима чаена лъжичка и я пълни с ловни сачми – догоре! чак до брадичката – и я оставя на пода. Смайли в това време хубаво се овъргаля из калта в блатото, докато най-накрая не хванал една жаба, а след туй я носи, дава я на този тип и казва:

– А сега, ако си готов, остави и твоя жабок редом с Данил, нагласи му предните крака на една линия с тези на Данил, а аз ще дам знак. – А после казва: – Раз... два... три... давай! – и двамата със странника бутнаха жабите отзад и новият жабок подскочи пъргаво, но Данил се помести и поизправи рамене... така... като французин, но без полза... не можеше да се помръдне; беше се насадил, непоклатим като черква, клатушкаше се като закотвен. Смайли остана изненадан и то доста неприятно, но разбира се, си нямаше и представа за какво става дума.

Онзи тип взе парите и тръгна да си излиза; и докато минаваше

през вратата, ей така подметна палец през рамо... така някак... към Данил, и отново казва, ама много бавно:

– Ами – казва – в тоя жабок не виждам нищо повече в сравнение с който и да е друг.

Смайли си остана загледан в Данил задълго, като се почесваше по главата, и най-накрая рече:

– Чудя се, защо, в името на нацията, се изложи така този жабок... чудя се, дали му няма нещо... вижда ми се доста издут, някак си. – А след туй хвана Данил за кожата на врата, вдигна го и продължи: – Ами че да не са живи котките ми, ако не тежи поне фунта! – И го обърна наопаки, а жабокът оригна две шепи сачми. И чак тогава разбра каква е работата, и направо полудя... остави жабата на земята и излезе да догони оня тип, но така и не го хвана. И...

(В този момент Саймън Уийлър чу, че го викат от предния двор и стана да провери за какво го търсеха.) Докато се отдалечаваше, се обърна към мен и каза:

– Стой си на мястото, странниче, бъди спокоен... няма да се бавя и секунда.

Но с ваше позволение, и през ум не ми минаваше, че продължението на разказа за предприемчивия безделник Джим Смайли би могло да ми предостави каквато и да била информация в

повече по отношение на преподобния Лионайдъс Смайли, така че бързо се приготвих да си тръгвам.

На вратата отново се сблъсках с общителния Уийлър, който успя да ме улови за реверите и да продължи:

– Та значи, същият тоз Смайли гледаше една жълтушка, едноока крава, която вместо опашка си имаше късо като банан чуканче и...

Обаче, тъй като ми липсваше и време, и желание, не дочаках да чуя за горката крава, но побързах да си изляза.

превод от английски:

Петър Тушков,

9.X.2009 год.

Българският превод на разказа *The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County* от *Mark Twain*, или *Знаменитата скачаща жаба от окръг Калаверас* от *Марк Твен*, ползва условията на договора [Криейтив Комънс Признание 2.5 България](#).

Можете свободно:

- да споделяте — да копирате, разпространявате и излъчвате произведението
- да ремиксирате — да адаптирате произведението

Съгласно следните условия:

- **Признание.** Трябва да посочите авторството на творбата по

начина, определен от самия автор или носителя на правата върху произведението (но не и по начин, оставящ впечатлението, че същият/същите подкрепят вас или използването по някакъв начин на творбата от вас).

* За всяко повторно използване или дистрибуция, вие трябва ясно за останалите да посочите договорните условия за ползване на произведението. Най-добрия начин да направите това е, като сложите линк към тази страница.

* Всяко едно от тези условия може да бъде отхвърлено, ако получите разрешение за това от носителя на правата.

* Нищо в този договор не накърнява или ограничава неимуществените права на автора на произведението.

Горепосоченото по никакъв начин не засяга правото ви на свободно договаряне или някакви други права.

Това е опростено резюме на [Договора](#).